

หนังสืออ้างอิง
ใช้เฉพาะใบหนังสือ

การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวของผู้คิดเชื้อเอชไอวี

ปริญญา สิริอัครตะกุล

30 ก.ค. 2546

TH/0007343

167055

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2546

ISBN 974-9603-57-5

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำปีการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2545

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ดร.สุชาดา กรเพชรปानी)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. สมพร สุทัศน์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ดร.สุชาดา กรเพชรปानी)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. สมพร สุทัศน์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทรวดี เขียวพิเชฐ)

..... กรรมการ

(นายแพทย์ไพรัช เอี่ยมอภิชาติ)

..... กรรมการ

(นายแพทย์ธนวัฒน์ สิงคาลวนิช)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่...๕๖...เดือน...กุมภาพันธ์...พ.ศ...๒๕๖๖

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือ แนะนำแก้ไข
ข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเมตตาจาก ดร.สุชาติ กรเพชรปณี ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์
และรองศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. สมพร สุทัศนีย์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.วรรณิ แกมเกตุ ที่ได้ช่วยเหลือผู้วิจัยในการให้คำแนะนำสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผล

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์ไพรัช เอี่ยมอภิชาติ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า

ขอขอบคุณนักสังคมสงเคราะห์ดีกร. ภปร. โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พยาบาลประจำคลินิก
ภูมิคุ้มกัน และเจ้าหน้าที่ประจำชมรมเพื่อนวันพุธที่ช่วยเหลือผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้
ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ภายในระยะเวลา 3 เดือน

ขอขอบคุณ อาจารย์ผ่องศรี น้อยปรีชา และอาจารย์วิภาวี เวทย์วงศ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา
แก่ผู้วิจัยสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ อาจารย์เอมอร อุปชีวะ สำหรับภาระที่ช่วยแบ่งเบาให้ผู้วิจัยด้วยความเต็มใจ
จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ตลอดจนกำลังใจที่มีให้กันตลอดมา

แต่คุณสวนีย์ วีระพันธุ์ และคุณลลิตา โพธิ์ทอง สำหรับความเป็นเพื่อนที่คอยให้กำลังใจ
และรับฟังปัญหาต่างๆ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี รวมไปถึงเพื่อนๆ พี่ รุ่น 2
สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา และสาขาวิชาเทคโนโลยีการวัดทางการศึกษา มหาวิทยาลัย
บูรพา ที่คอยถามไถ่ทุกข์สุข และไม่ทอดทิ้งกัน

แต่คุณดาวเรือง โพธิ์คำ สำหรับความรัก และกำลังใจที่มีให้กันตลอดมา ไม่ว่าจะยามสุข
หรือยามทุกข์

แด่น้องชายสุดที่รัก ด.ช.ณัฐพร กันภัย และนายรัฐพงษ์ กันภัย สำหรับความช่วยเหลือ
ในการบันทึกข้อมูล การอำนวยความสะดวกในการบันทึกข้อมูล ตลอดจนความรัก กำลังใจ
และความห่วงใยที่มีให้กันตลอดมา

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณ พระคุณแม่ และพระคุณยาย หากปราศจากพวกท่าน คงจะไม่
มีวันนี้ได้ สำหรับความรัก ความห่วงใย กำลังใจที่มีให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา และจะมีตลอดไป

ปริญญญา สิริอิตตะกุล

43911167: สาขาวิชา: เทคโนโลยีวิทยาการจัดการศึกษา; วท.ม. (เทคโนโลยีวิทยาการจัดการศึกษา)

คำสำคัญ: โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ / การปรับตัว / ผู้ติดเชื้อเอชไอวี

ปริญญานิพนธ์: การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี (A DEVELOPMENT OF THE CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF INFECTED HIVS' ADAPTATION) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: สุชาดา กรเพชรปานิ, Ph.D., ม.ร.ว. สมพร สุทัศนีย์, ค.ค. 196 หน้า. ISBN 974-9603-57-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา และตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ การปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ชุมชนเพื่อนวันพุธ ศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทย ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 6 ตัวแปร ได้แก่ การเปิดเผยสภาพการติดเชื้อ ความเข้มแข็งของตน การสนับสนุนทางสังคม ความเชื่ออำนาจภายในตนด้านสุขภาพ การรับรู้ที่เป็นตราบาป และการปรับตัว ตัวแปรสังเกตได้ 7 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ความรุนแรงของโรคตามการรับรู้ และระยะเวลาการติดเชื้อ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกชุมชนเพื่อนวันพุธ ศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทย ปี พ.ศ. 2545 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความเข้มแข็งของตน แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม แบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตนด้านสุขภาพ แบบวัดการรับรู้ที่เป็นตราบาป และแบบวัดการปรับตัว วิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS 10.00 for Windows ในการหาค่าสถิติพื้นฐาน และใช้โปรแกรม LISREL 8.50 ในการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ที่ผู้วิจัยปรับให้เป็นโมเดลประหัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 52.98 ค่า p เท่ากับ 1.00 ค่า df เท่ากับ 120 ค่า GFI เท่ากับ 0.99 ค่า $AGFI$ เท่ากับ 0.97 ค่า CFI เท่ากับ 1.00 ค่า $Standardized RMR$ เท่ากับ 0.02 ค่า $RMSEA$ เท่ากับ 0.00 และค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ เท่ากับ 0.72 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการปรับตัวได้ร้อยละ 72 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความเข้มแข็งของตน ความเชื่ออำนาจภายในตนด้านสุขภาพ ระยะเวลาการติดเชื้อ และอายุ ตามลำดับ

43911167: MAJOR: EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY; M.Sc.

(EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY)

KEYWORD: ADAPTATION / INFECTED HIV / CAUSAL RELATIONSHIP MODEL

PARINYA SIRIATTAKUL: A DEVELOPMENT OF THE CAUSAL
RELATIONSHIP MODEL OF INFECTED HIVS' ADAPTATION. THESIS ADVISORS:

SUCHADA KORNPETPANEE, Ph.D., SOMPORN SUTUDSANEE, Ph.D., 196 P.

ISBN 974-9603-57-5

The purpose of this research was to develop and validate the causal relationship model of infected HIVs' adaptation. The model consisted of six latent variables; disclosure of HIV infection, hardiness, social support, internal health locus of control, stigma perception and adaptation, and seven observed variables; sex, age, status, educational level, income, perceived severity and duration of HIV infection. The sample consisted of 400 infected HIVs who were members of Wednesday Friend Club, Thai Red Cross, AIDS Research Center in the year 2002. The research instruments included Hardiness Scale, Social Support Scale, Internal Health Locus of Control Scale, Stigma Perception Scale and Adaptation Scale. Data were analyzed by descriptive statistical analysis through SPSS 10.00 for Windows and causal relationship model through LISREL 8.50.

The result indicated that the adjusted model was consistent with empirical data. Model validation of a good fitted model provided *Chi-Square* test of goodness of fit = 52.98, $p = 1.00$, $df = 120$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.97$, $CFI = 1.00$, $Standardized\ RMR = 0.02$, $RMSEA = 0.00$. The variables in the model accounted for 72 percent of the total variance of adaptation. The variables that had significant effects on adaptation were hardiness, internal health locus of control, duration of HIV infection and age respectively.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ตอนที่ 1 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี.....	10
ตอนที่ 2 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการปรับตัว.....	33
ตอนที่ 3 ลักษณะของโมเดลลิสรเบด.....	66
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	77
ขั้นตอนการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	77
ขั้นตอนการตรวจสอบความสอดคล้อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	77
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	88
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	89

บทที่

หน้า

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน.....	95
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ที่ใช้ในการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวของผู้ติดเชื้อ เอชไอวี.....	99
	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัว ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี.....	102
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	113
	สรุปผลการวิจัย.....	114
	อภิปรายผล.....	118
	ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	127
	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	127
	บรรณานุกรม.....	129
	ภาคผนวก.....	143
	ภาคผนวก ก.....	144
	ภาคผนวก ข.....	155
	ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	196

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 สรุปแนวคิด/ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
2 โครงสร้างเนื้อหาของแบบวัดความเข้มแข็งอคทน.....	81
3 โครงสร้างเนื้อหาของแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม.....	83
4 โครงสร้างเนื้อหาของแบบวัดการรับรู้ที่เป็นตราบาป.....	85
5 โครงสร้างเนื้อหาของแบบวัดการปรับตัว.....	86
6 ค่าความเที่ยง.....	88
7 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์จำแนกตามลักษณะต่าง ๆ..	95
8 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโค้งของตัวแปร สังเกตได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี.....	98
9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี.....	100
10. ผลการวิเคราะห์แยกค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ตามสมมติฐาน.....	104
11. เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง.....	105
12. ผลการวิเคราะห์แยกค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ที่ปรับเป็น โมเดลประหัยค.....	109
13. เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง.....	110

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี.....	6
2	แสดงกรอบแนวคิดตามทฤษฎีการปรับตัวของรอย.....	20
3	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี.....	65
4	โมเดลการวัด (measurement model) และ โมเดลสมการ โครงสร้าง (structural equation model).....	68
5	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวีตามสมมติฐาน ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	103
6	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ที่ปรับเป็นโมเดลประหยัด	108